

Stimați tovarăși

La aniversarea a 100 de ani de la întemeierea Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța îmi este deosebit de plăcut să vă adresez, în numele prezidiului Academiei de Științe Sociale și Politice și al meu personal călduroase felicitări și urări de noi succese în nobila dvs. activitate.

Merit să înfățișeze cele mai semnificative mărturii ale existenței și evoluției culturii naționale și spirituale a poporului nostru pe acest străvechi pământ românesc, muzeul dvs. desfășoară, totodată, o intensă activitate de cercetare științifică, în vederea îmbogățirii și valorificării patrimoniului muzeistic, aduce o însemnată contribuție la întreaga activitate cultural-științifică a județului și municipiului Constanța, participă eficient la educarea patriotică a tinerei generații.

Parcurgînd sălile muzeului dvs., vizitatorii pot ușor găsi astăzi răspunsul la întrebările pe care periodicul „Muzeul Național“ le pune, încă în 1837, în legătură cu rostul și preocupările muzeului de istorie : „acum a venit vremea să întoarcem privirea noastră și înapoi și să ne întrebăm mai cu dinadinsul cine sîntem, de unde ne tragem, cu ce s-au însemnat veacurile trecute, cine a întemeiat acest stat, la ce prefaceri a fost supus...”

Cu un sentiment de satisfacție și colegială recunoștință ne amintim, și la acest popas aniversar, de importante acțiuni pe care Academia noastră le-a organizat în municipiul dvs., cu sprijinul neprecupețit al vrednicului și competentului colectiv al muzeului ce astăzi își serbează centenarul.

La această impresionantă aniversare, transmițîndu-vă salutul cordial al oamenilor de știință din Academia de Științe Sociale și Politice, urăm deplin succes lucrărilor sesiunii științifice jubiliare.

PREȘEDINTELE ACADEMIEI
DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE
Prof. dr. doc. MIHNEA GHEORGHIU

Cuvînt ținut cu prilejul sărbătoririi centenarului Muzeului de Istorie Națională și Arheologie din Constanța

Sînt onorat de a putea aduce astăzi salutul Institutului de Arheologie din București și de a transmite cele mai sincere felicitări și urări de succes din partea colectivului Institutului nostru Muzeului de istorie națională și arheologie din Constanța, cu prilejul sărbătoririi a o sută de ani de la întemeiere.

În instituția muzeală constănțeană Institutul de arheologie a avut și are pe unul din cei mai vechi și permanenți colaboratori în cercetările întreprinse în ultimele trei decenii pe pămîntul dobrogean, atît de bogat în vestigii arheologice și mult încercat de istorie. Este bine cunoscută și întotdeauna fructuoasă colaborarea devenită tradițională dintre cele două instituții în cercetările de pe marile șantiere de la Adamclisi, Histria, Callatis, Tomis, Păcuiul lui Soare etc., precum și în publicarea rezultatelor obținute.

Un secol de existență presupune un drum lung, presărat cu greutăți, dar și cu succese și satisfacții depline. De la unele începuturi timide și chiar unele improvizații, Muzeul de arheologie din Constanța a ajuns să se numere astăzi printre cele mai prestigioase instituții de profil din țara noastră. Renumele pe care și l-a cîștigat este rezultatul unei munci fără preget, plină de abnegație, pe care a desfășurat-o colectivul de specialiști ai acestui lăcaș de cultură și de știință. A vorbi de istoria muzeului constănțean, mai ales de perioada în care acesta devine una din cele mai mari instituții muzeale din România, nu poți să nu pomenești numele lui Vasile Canarache. Inimosului și întreprinzătorului director din anii 1958—1969, îi revine meritul de a fi făcut primul și principalul pas în operă de ridicare a acestei instituții la rangul de mare muzeu de arheologie, cu o bogată și valoroasă colecție de antichități greco-romane și dacice. Este de asemenea meritul lui V. Canarache de a fi știut să se înconjoare de un colectiv tînăr și entuziast de arheologi, cu care s-au pus bazele unei cercetări arheologice proprii ale Muzeului, din rîndul cărora se remarcă în mod deosebit cele întreprinse în vechiul Tomis.

Opera aceasta avea să fie preluată și continuată cu deplin succes de dr. Adrian Rădulescu, actualul director al muzeului, care a contribuit, prin destoinicia și abnegația sa, la creșterea prestigiului acestei instituții și la dezvoltarea și lărgirea profitului ei, devenind astăzi Muzeu de istorie națională și arheologie. Valoarea științifică și muzeistică a exponatelor, bogăția și varietatea lor, rod al unei activități neobosite a întregului colectiv al muzeului, au contribuit în ultima vreme la evidențierea acestei instituții, a cărei faimă a depășit de mult granițele țării.

Paralel cu dezvoltarea laturei muzeistice, în măsură egală s-a ridicat pe un plan superior și munca de cercetare. Colectivul de arheologi, istorici și muzeografi, îmbrățișează o sferă largă de preocupări care acoperă întreaga istorie a Dobrogei, începînd din antichitate și pînă în zilele noastre. Specialiștii din domeniul arheologiei întreprind anual o bogată și variată muncă de cercetare în centre de un mare interes istoric și muzeistic. În această privință pot fi amintite săpăturile efec-

tuate la Tomis, Adamclisi, Sacidava, Capidava, Rasova, Mangalia, Albești, Canalul Dunărea-Marea Neagră etc. Ei au valorificat și valorifică permanent și la nivelul actualelor cerințe științifice, prin studii și lucrări monografice, importante rezultate obținute de pe urma săpăturilor arheologice.

Revista Pontica, ajunsă la cel de-al XII-lea volum al apariției sale, se numără printre cele mai de seamă publicații de specialitate din țara noastră. Conținutul ei reflectă în mod fidel preocupările și succesele obținute de colectivul muzeului în munca de cercetare și raporturile strinse pe care acesta le are cu toate instituțiile de profil din R. S. România. Pontica se află astăzi în principalele biblioteci de specialitate din țară și străinătate, bucurându-se, pe bună dreptate, de aprecieri unanime.

Printre marile realizări din ultimul timp ale muzeului constănțean, ale conducerii și colectivului său, se numără și opera de restaurare a marelui monument triumfal de la Adamclisi — *Tropaeum Traiani*, înființarea unui nou muzeu în localitate și consolidarea zidurilor cetății din apropiere. La acestea se adaugă noul local și expoziția refăcută și completată a secției de arheologie de la Callatis și înființarea muzeului de la Histria. Toate aceste realizări remarcabile se înscriu într-un plan vast de acțiuni cu caracter cultural-științific și istoric, îndeplinit cu succes de Muzeul de istorie națională și arheologie din Constanța.

Nu se poate vorbi de activitatea muzeului fără a nu aminti de sesiunile științifice anuale și de unele manifestări cu caracter internațional, organizate de o manieră cu totul deosebită. Prin tematica lor foarte cuprinzătoare, extinsă la întreg teritoriul țării și la toate perioadele istoriei noastre, ca și prin numeroasa participare a cadrelor de specialitate, s-a imprimat acestor sesiuni caracterul unor adevărate manifestări științifice naționale.

Am lăsat în mod intenționat ca salutul nostru să se încheie cu câteva cuvinte privind sprijinul acordat acestei instituții de organele locale ale puterii de partid și de stat. Toate frumoasele realizări și succese pe care Muzeul constănțean le-a obținut de-a lungul ultimului sfert de veac n-ar fi fost posibile fără ajutorul permanent și efectiv primit din partea comitetului județean de partid, care a dat o înaltă prețuire istoriei dobrogede și valorilor arheologice ale teritoriului românesc dintre Dunăre și Marea Neagră. Spiritul acesta de înaltă înțelegere științifică și patriotică a dominat permanent și el poate fi înfilit la orice pas în cuprinsul județului Constanța, presărat cu monumente puse în valoare muzeistică și turistică.

Colectivul de cercetători ai Institutului de arheologie din București speră că va găsi și în viitor în colegii lor de la Muzeul de istorie națională și arheologie din Constanța aceiași valoroși colaboratori în munca pe care o desfășoară în comun pe marile șantiere arheologice ale Dobrogei, în vederea unei cât mai bune cunoașteri a istoriei acestei regiuni. Avem de asemenea convingerea că aniversarea centenarului muzeului constănțean poate servi ca îndemn pentru noi succese în viitor, pe care le dorim cât mai fructuoase.

Stimați colegi,

Cu prilejul aniversării a 100 de ani de la înființarea Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța vă rugăm să primiți din partea noastră cele mai sincere și calde urări pentru prestigioasa activitate pe care instituția dumneavoastră a desfășurat-o în toată această perioadă pentru scoaterea la iveală, conservarea și valorificarea bogatului patrimoniu al străvechiului pământ românesc din Dobrogea.

Ampla dumneavoastră activitate științifică materializată printr-una din cele mai vechi și repute reviste de specialitate — „Pontica“, este un exemplu de ținută și probitate științifică, iar sesiunile muzeului cu o largă participare, intrate în tradiție, se bucură de un binemeritat renume în rîndul specialiștilor.

Colectivul Muzeului Militar Central vă urează aceeași fructuoasă activitate pe viitor, dedicată educării patriotice a oamenilor muncii din patria noastră, pentru formarea omului nou, constructor activ al societății socialiste multilateral dezvoltate.

ȘEFUL MUZEULUI MILITAR CENTRAL,
General-maior **CONSTANTIN ARHIP**

LOCȚIITORUL ȘEFULUI MUZEULUI
MILITAR CENTRAL,

Colonel EUGEN CRINTEA

SECRETARUL ORGANIZAȚIEI
DE BAZĂ P.C.R. DIN MUZEUL
MILITAR CENTRAL,

Lt. col. dr. CRISTIAN VLĂDESCU

*Dragi colegi,
Stimați tovarăși,*

Regretînd că nu pot fi în mijlocul dumneavoastră la această sărbătoare a Muzeului constănțean, vă cer îngăduința de a vă transmite un salut călduros, izvorît din inimă, în numele tuturor slujitorilor Muzeului de istorie al Transilvaniei din Cluj-Napoca.

Situate în colțuri deosebite ale țării, cele două muzee ale noastre sînt unite prin vechi și trainice legături de prietenie și colaborare. Ele sînt unite, mai presus de orice, de slujirea aceluiași ideal, a aceleiași cauze: idealul și cauza adevărului istoric, al păstrării și îmbogățirii patrimoniului istoric național.

Meritele Muzeului de istorie națională și arheologie din Constanța pe tărîmul cercetărilor științifice, în domeniul conservării și restaurării monumentelor, pe planul unei muzeologii științifice și cutezătoare totodată, sînt prea bine cunoscute pentru a mai stăruî, aici și acum, asupra

lor. Se cuvine însă — și o facem cu cea mai mare și mai autentică bucurie — să le aducem omagiul nostru de cercetători și de muzeografi. Și se mai cuvine să însoțim acest omagiu de un gând pios închinat memoriei aceluia care — de un secol încoace — au trudit pentru acest muzeu, construind cu răbdare impunătorul lăcaș, de cultură și știință pe care cu toții îl cunoaștem.

La cei 100 de ani de existență a Muzeului constănțean, colectivul Muzeului napocens de istorie vă urează cele mai mari succese în munca dumneavoastră nobilă, plină de frumusețe și de răspundere. Fie ca muzeul constănțean să se afle întotdeauna în primele rinduri ale profesiei noastre și ca viitoarele momente sărbătorești pe care le va trăi să-l găsească pe trepte mereu mai înalte.

În numele colectivului Muzeului de istorie al Transilvaniei din Cluj-Napoca

HADRIAN DAICOVICI

Centenarul Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța reprezintă pentru colectivul Muzeului de istorie a Bucureștilor un minunat prilej de a vă adresa calde felicitări și urări de noi succese în cercetarea și valorificarea tezaurului istoric zămislit de milenii pe pământul dintre Dunăre și Mare.

Rezultatele remarcabile obținute de muzeul acum centenar, constituie importante succese ale muzeologiei contemporane, dovezi ale înfloririi fără precedent a spiritualității românești.

MUZEUL DE ISTORIE
A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
DIRECTOR,

Prof. PETRE DACHE

*Stimați colegi,
Stimați tovarăși,*

Cu prilejul importantului eveniment din viața instituției dumneavoastră — Jubileul a 100 de ani de activitate muzeală la Constanța — Muzeul Banatului vă transmite un cordial salut.

Prin munca de zi cu zi a slujitorilor științifici și administrativi, Muzeul de istorie națională și arheologie a devenit o instituție științifico-culturală de prestigiu, care desfășoară pe multiple planuri o activitate muzeografică recunoscută.

Expozițiile, colecțiile sale îmbogățite printr-o sistematică și susținută cercetare științifică, prețioasele exponate trecute prin filtrul restau-

rării și conservării cu pricepere și pasiune sînt admirate anual de sute de mii de vizitatori. Formele variate ale activității cultural-educative, publicațiile muzeului, sînt cunoscute și apreciate unanim, ele adăugînd valențe sporite minunatului tezaur al muzeografiei românești.

Omagiului de prețuire a muncii desfășurate de harnicul colectiv al muzeului dobrogean, Muzeul Banatului din Timișoara îi asociază, cu prilejul acestui înălțător moment, urarea ca acest așezămînt să mențină aprinsă făclia dragostei de țară și a mîndriei pentru realizările României Socialiste.

FLORIN MEDELEȚ
DIRECTOR
MUZEUL BANATULUI

Stimate tovarășe Adrian Rădulescu, sîmați tovarășii muzeografi,

Muzeul căruia vă dedicați vocația și energiile împlinește 100 de ani. O cifră impresionantă, dar față de secolele, de mileniiile cărora le sînteți neodihniți căutători ai mărturiilor, cărora le sînteți auzul și glasul prin care ele ne vorbesc nouă și viitorului. Veacul acestei instituții este vîrsta tinereții. Toată cinstirea și toată prețuirea noastră pentru tezaurul de istorie, civilizație și cultură strîns cu migală, cercetat cu înaltă știință și oferit miilor de vizitatori cu o generozitate cumpănită de grija față de patrimoniu, dar și însoțită de conștiința nevoii de a cunoaște a celor ce pășesc în muzeu. Opera pe care o constituiți ori la care participați este grandioasă : ea se străduiește să redea umanității dimensiuni încă nebănuite ale genezei și traiectoriei civilizației românești, impunîndu-i fără drept de tăgadă, atît aria geografică cît și atitudinea valorii ei. În fiecare clipă Muzeul de istorie națională și arheologie Constanța este un argument politic, în fiecare an este consemnul continuității și ascendenței României, în fiecare secol este mărturia eternității unui popor, a unui spirit și a unei ființări — România.

Cu bucurie, Revista Muzeelor și Monumentelor participă la sărbătoarea începutului celui de-al doilea veac din cele nenumărabile ale acestui muzeu național.

COLECTIVUL REDACȚIONAL AL REVISTEI
MUZEELOR ȘI MONUMENTELOR,

Redactor șef,

dr. LUCIAN ROȘU

ERATA

la pag.	rîndul	înloc de	se va pîti
15	13 de jos	profitului	profilului
18	15 de sus	Daicovici	Daicovicu
19	17 de sus	viitorului. Veacul	viitorului, veacul
32	23 de sus	meninînd	mentionînd
39	16 de sus	menținerea	menționarea
52	28 de sus	Cirș	Criș
55	4 de jos	fals	falls
60	20 de sus	sincromă	sincronă
62	2 de jos	Behachtungen	Betrachtungen
63	14 de jos	Trojanischer	Trojanische
71	9 de jos	nota 44	nota 45
84	2 de sus	nota 115	nota 135
86	19 de sus	Под	Под
89	14 de jos	nord-vest	sud-vest
104	11 de jos	220-283 i.e.n.	220-183 i.e.n.
130	1 de sus	producători	eponimi
171	20 de sus	unui unghi	un unghi
173	13 de sus	nota 81	nota 18
249	1 de jos	$\chi(\rho\lambda\tau\delta\sigma)$	$\chi(\rho\sigma\tau\delta\sigma)$
288		figura invers	
296	7 de sus	nota 12	nota 21
296	1 de jos	nota 03	nota 30
298	10 de sus	culturii	cultului
315	25 de jos	fugativ	fugavit
360	7 de sus	Suruș	Surus
371	5 de sus	Custurea	Custorea
376	3 de sus	Opoit	Opoit